

Consultatiereactie op de voorgenomen landelijke instandhoudingsdoelen Natura 2000

Wij maken hierbij graag gebruik van de mogelijkheid om te reageren op het voorstel voor de herziening van de landelijke instandhoudingsdoelen voor Natura 2000. Wij onderstrepen het belang van actualisering van deze doelen en onderschrijven het uitgangspunt dat Nederland moet voldoen aan de verplichtingen uit de Vogel- en Habitatrichtlijn. Echter, het voorliggende voorstel schiet hierin op fundamentele punten tekort en biedt onvoldoende juridische en ecologische basis voor daadwerkelijk natuurherstel; hetgeen zorgwekkend is.

Hoewel het doel van de herziening zou moeten zijn om te voldoen aan het minimale wat de EU vraagt en om ambitie uit te spreken, wordt in het voorstel voornamelijk gezocht naar mogelijkheden om deze verplichtingen tot een absoluut minimum te beperken. Daarmee wordt voorbijgegaan aan de essentie van de Vogel- en Habitatrichtlijn, namelijk het duurzaam beschermen van robuuste gebieden en populaties. Sturen op ondergrenzen is niet in lijn met deze richtlijnen.

De staat van instandhouding van veel Natura 2000-gebieden, waaronder de gebieden die zijn gelegen in het Binnenveld (het gebied gelegen tussen de gemeenten Ede-Wageningen-Rhenen-Veenendaal) is ronduit slecht. Vanuit deze situatie is het niet opportuun om maatregelen te nemen die tot verdere verslechtering kunnen leiden, zoals het verlagen van instandhoudingsdoelen. Integendeel; de Raad van State heeft in meerdere uitspraken bevestigd dat juist onder deze omstandigheden vol ingezet moet worden op actief natuurherstel.

Een ander belangrijk punt is dat het voorstel impliciet toestaat dat doelen in bepaalde gebieden niet worden gehaald als ze elders wel gehaald worden. Dit is juridisch onhoudbaar. De bescherming binnen Natura 2000-gebieden is gebiedsgericht en specifiek bedoeld voor de soorten en habitats waarvoor deze gebieden zijn aangewezen. Populaties buiten deze gebieden bieden hiervoor geen afdoende juridische bescherming.

Zeer zorgelijk is ook dat voor bedreigde en ernstig bedreigde soorten en habitattypen bewust lage instandhoudingsdoelen zijn geformuleerd. Dit staat haaks op de verplichting om juist deze soorten te beschermen tegen onherstelbare schade. Volgens jurisprudentie moet juist voorrang worden gegeven aan deze meest kwetsbare natuurwaarden, ook in het kader van de stikstofproblematiek. Ook moet er ambitie zijn en blijven om kwetsbare natuurgebieden robuuster te maken door bv. het aanleggen van verbindingen.

Het voorstel beroept zich daarnaast op ecologische dynamiek als reden om doelen lager of vager te formuleren. In de Nederlandse context, waarin natuurlijke dynamiek sterk is aangetast en waarbij het areaal aan natuurgrond al als minimaal gezien moet worden, vergroot dit juist het risico op verdwijnen van soorten. Die dynamiek mag geen argument zijn voor versoepeling van de instandhoudingsverplichtingen.

Ten slotte wordt in de onderbouwing gebruik gemaakt van langjarige gemiddelden over populatietrends, waarbij verslechtingen in recente jaren worden uitgevlakt. Dit geeft een veel te rooskleurig beeld en is in strijd met het voorzorgsbeginsel. Juist de recente dramatische afnames bij veel soorten vragen om verhoogde inzet en ambitie, niet om een verlaging van doelen.

Wij verzoeken u dan ook om de instandhoudingsdoelen aan te passen in lijn met de letter en geest van de Europese richtlijnen, en daarbij recht te doen aan de juridische uitspraken, ecologische urgentie en de maatschappelijke opdracht tot herstel van biodiversiteit. Enkel dan kan het natuurbeleid op voldoende draagvlak en rechtszekerheid rekenen. Geef natuurbeleid en -herstel de positie die het verdient; het is van cruciaal belang voor een leefbare omgeving en samenleving.

Dank voor de mogelijkheid tot inspraak. We hopen dat bovenstaande punten zorgvuldig worden meegenomen bij de definitieve vaststelling.

Mooi Binnenveld